

שיחות קודש

שיעורים על ספה"ק 'שפת אמת'
שנמסר ע"י כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
במשך פרשת ראה - תש"פ

נכתב מיד אחרי אמירתם - בלתי מוגה
יצא לאור ע"י הרב יצחק טווערסקי שליט"א

שיעור מיום ד' פרשת עקב

טו' אב

איתא בשפ"א (תרל"ז) במדרש מנורה של פרקים בשבת אסור לסדרה זהוי כבנין כו', את סבור לרעתך נתתי לך השבת, לא נתתי אלא לטובתך אוכל ושותה כו', שכר המצות בעקב אני פורע לכם כו', עיין שם.

וז"ל המדרש: הלכה, אדם מישראל שיש לו מנורה שעשויה פרקים פרקים מהו לטלטלה בשבת, כך שנו חכמים המרכיב קני מנורה בשבת חייב חטאת, ומשום מה מחייב. אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן המרכיב את המנורה בשבת כאדם שבונה בשבת, ומי שהוא בונה בשבת חייב. אפילו שזה פרקים פרקים, אבל כל חלק שמוסיפים הוא ליה כבונה בשבת וחייב חטאת.

אמר רבי יוסי ברבי חנינא אימתי שמרו ישראל את השבת כשם שראוי לה. תחילה כשניתנה להן באלוש מנין שנאמר וישבתו העם ביום השביעי. ואת סבור שמא לרעתך נתתי לך את השבת, אולי אתה חושב שרציתי להציק לך בזה, לא נתתי לך אלא לטובתך, כיצד, אמר רבי חייא ברבי אבא את מקדש את השבת במאכל ובמשתה ובכסות נקיה ומהנה את נפשך ואתה עושה חיים טובים, ואני נותן לך שכר, מנין, וקראת לשבת עונג וגו', מה כתיב אחריו, אז תתענג על ד' ויתן לך משאלות לבך.

אמרו לו ישראל ואימתי את נותן לנו שכר המצות שאנו עושים, אמר להם הקב"ה מצות שאתם עושים, מפירותיהן אתם אוכלים עכשיו, אבל שכרו בעקב אני נותן לכם, מנין, ממה שקרינו בענינו והיה עקב תשמעון. ע"כ לשון המדרש.

לכאורה קשה מהו הכוונה אולי אתה חושב שנתתי את השבת לרעתך, ומה מונח בזה, וגם זה לשון שלא מצינו בשאר מקומות, וצריכים להבין מהו הכוונה?

אלא המהלך של השפ"א הוא: שיש שישים ריבוא אותיות לתורה כנגד שישים ריבוא נשמות ישראל, כל אות משלים לאות השני. כל פעולה שאדם עושה משלים לפעולה אחרת. וכמו אצל מנורה כל פעולה שעושים משלים שיהיה מצב להמשיך לפעולה הבאה. אתם מתפללים ובינתיים מכינים ארוחת בוקר, כשאתם ישנים קונים את המוצרים. דהיינו כל פעולה נמצא בתוך שרשרת אחד גדולה שאי אפשר לעצור אותו, אותו דבר כל יהודי חייב לדעת שהוא חלק מהשרשרת, וכל פעולה שאדם עושה במשך היום איפה שהוא רק נמצא הוא חלק מבנין העולם, וכן בכל מקום שנמצאים כל אחד יש לו את החלק שלו שהוא צריך לתקן אותו איפה שהוא נמצא בעולם.

ואיך מתקנים אותו? ע"י הכנעה, ר' אשר היה אומר סובלים ושותקים, ואז אדם יודע שזה לא השני אלא הקב"ה, וככה כל אחד מתקן את שלו. וכן כל אדם שאתה פוגש אתה צריך לדעת שהקב"ה שלח אותו כדי לתקן אותי, וכן כל יום שאדם נמצא בו, אותו היום אף פעם לא היה ויש עליו חלקים לתקן בו. דהיינו כל דבר זה שרשרת אחת גדולה, ואפילו שאתה לא רואה עכשיו את התועלת שיש, אבל בהמשך רואים הכל. וכמו אחד שבונה בנין בהתחלה אין כלום אבל כל יום מוסיפים עוד קצת לשרשרת, ואחד שלא היה כאן הרבה זמן יראה פתאום בנין שלא היה כאן לפני זה, כי נכון בהתחלה לא היה כאן כלום אבל כל יום הוסיפו עד קצת עד שגמרו לבנות. אותו דבר עם פעולות של אדם.

ומה עבודת האדם בתוך השרשרת? אלא לפני בריאת העולם היה כולו טוב ולא היה רע כלל, אח"כ ברא הקב"ה שיהיה מצב של תוהו ובוהו ביחד, טוב ורע מעורב, ועבודת האדם הוא

לברר את הטוב מהרע ולהפרידם, וברגע שאדם רואה את הקב"ה בכל מצב אז ממילא הרע נופל שם, כי משם יתפרדו כל פועלי און ואז הטוב נהיה בשלימות, א"כ בזה כל אחד את העולם שלו ואת הבית המקדש שלו. וכן כל בחור צריך לדעת שאין כזה דבר שמשוהו הוא מקרה אלא כל דבר הוא חלק משרשרת אחד גדולה, וכן כל אדם צריך לדעת שכל מה שעושה הוא חלק מהשרשרת שיש, ושם יש טוב ורע, אין מצב רק טוב ואין מצב רק רע, כשאתה רואה טוב זהו מצות עשה, וכשאתה רואה את הרע זהו מצות לא תעשה, ולפעמים יש מצב של מוחין דקטנות שאז אדם לא רואה כלום ורק מסכים שזה הקב"ה, כי בכל דרכיך דעהו.

כי בוודאי לכל הדברים יש להם אחיזה בשורש הקדושה. אין שום דבר בעולם שאין שם שורש מהקדושה, ואתה מחיה את כולם, ובלי חיות מהקב"ה לא היה שם שום דבר, **אך שבעולם הזה הוא תוך התערבות טוב ורע,** ועבודה שלנו הוא להוציא יקר מזולל, וגם אדם בעצמו יש לו יצר טוב ויצר הרע, אותו דבר כל פעם שעולה לך מחשבה או דיבור או מעשה תמיד צריך לשום לב שיהיה מצב הקדושה, כי מחשבה יש טוב ויש רע, וכן דיבור יכול להיות טוב או רע, וכן מעשה יכול להיות טוב או רע, וברגע שאדם עושה טוב לא רק שהוא מבטל את הרע אלא הופך את החומרי לרוחני, הטוב לא יכול להיות אף פעם רע, אבל הרע אפשר להפוך אותו לטוב, וזהו עבודת האדם בעולמו להפוך את הרע לטוב כי בעצם אתה נתת את החיות לרע ואתה יכול להפוך אותו בחזרה ואז זה יכול לעזור לך בעבודת השם יתברך.

ולכן צריך עבודת הבירור להעלות הטוב מרע, כל ברכה שאדם מברך וכל תפילה שאדם מתפלל וכל פעולה שאדם עושה יש לו עבודה לברר הטוב מהרע.

איתא **בטעמי המצות** כל מלאכה מורה על היות דברים צריכים תיקונים על ידי מעשה, שאילו ברא הקב"ה עולמו כמו שיהיה לעתיד לבוא בעולם הזה, שנאמר יהיה פסת בר בארץ, שתוציא גלוסקאות יפים, לא היו צריכין בני אדם לעשות כמה מיני מלאכות כדי לאכול, אלא מיד היה להם הכל, אך עתה צריכין לחרוש ולזרוע וכוי ולהוציא התבן והמוץ והסובין שהם הקליפה, ואחר כך לתקנו על ידי האש שהוא אפייה ובישול, ואז נשלם ונתקן, וכן שאר המלאכות, א"כ כל דבר זה שרשרת, כי אם לא זורעים אי אפשר לחרוש, ואם לא חורשים זה לא יגדל לך, ואח"כ לא יהיה מה לאפות, וכן הלאה שאחד מתקן את השני עד שיוצא משהו אחד מושלם, וכן כל דור משלים את הדור הקודם.

ולכן אין מלאכה שאין בה מצוה, ואיך אדם מתקן כל דבר על ידי מצוה, בא לחרוש מקיים לא תחרוש בשור וחמור, בא לזרוע מקיים לא תזרע כלאים, וכן על דרך זה בכל המלאכות, בסוד בכל דרכיך דעהו, בכל דבר אתה יכול לחשוב שאתה עושה ואתה יכול לחשוב שהקב"ה עושה. היה אחד שאמר שהוא נותן את כל הלב שלו למצב, שאלתי אותו מה הכוונה, וענה לי היות שהוא כ"כ עסוק ואז הוא נותן לי את כל הלב שלו, אבל העיקר הוא לתת את הלב להקב"ה ולא לשאר דברים.

ר' אשר אמר שכתוב אילו שמרו ישראל שתי שבתות מיד היו נגאלין, לכאורה מה יש דווקא בשתי שבתות, אלא שבת לאו יומא דגופא אלא יומא דנשמתא, הקב"ה נתן לך יום אחד בשבע שזה כולו רוחני ואפשר לחיות אז רק עם הטוב, טוב להודות לדי', וזה שבת הראשונה, ובשבת שנייה עבודת האדם הוא לראות שמה שהיה לך טוב שבוע שעבר הוא לא שלך אלא הקב"ה, ואז מיד נגאלין. וזה נקרא לתת את הלב להקב"ה, וצריכים לדעת שגם זה שאני נותן לו את הלב שזה לא אני אלא הקב"ה. וזה נקרא בכל דרכיך דעהו.

וכל זה היה כדי לברר אותם המלכים שנבראים על ידי המצות ועל ידי המלאכה בכוח מצוה מעשיית שיש בדברים אלו, וכאשר נתקן ונעשה הפת ואדם אוכלו הוא חוזר להתברר ונעשה

חלק חיוני אבר מאברי אדם, וכן בכל הדברים ובכל הפרטים. וזה בעצם משלים את האדם, נכון שהוא לא רואה אותו, אבל זה על ידי אמונה שאדם נותן מגיע לכל זה.

ולכן צריך עבודת הביטוח להעלות הטוב מרע. אדם שחושב שחי בעולם האמת הוא כולו שקר, ואדם שחושב שחי בשקר גם זה שקר, אלא אדם צריך להוציא מהשקר את הטוב מהרע, ואיך עושים את זה? **על ידי המצות שהם מבררין המעשים**, אין דרך אחרת לשחרר את זה רק על ידי מצות, מצוה באותיות א"ת ב"ש הוא שם הוי-ה, ועל ידי המצווה אדם מגיע להקב"ה, ואז אדם מחבר את החיות שלו עם החיות של המצווה ואז קוב"ה ואורייתא וישראל חד הוא, ואז משם יתפרדו כל פועלי און ושם הכל מתבהר.

ועל ידי זה מחבר כל דבר למקומו. כי ברגע שאתה משחרר את החיצוניות אז כל דבר הוא פנימיות, ועבודת האדם הוא לבנות את הבנין השלם שלו. **ומקרב דבר אל דבר.** וזה עבודת האדם בכל יום, מכל אלו הימים בסוף נהיה תמונה אחת גדולה, וכל יום שאדם מפספס יהיה חסר חלק מהתמונה, ומשום הכי אומר **הבני יששכר** קוראים קריאת שמע כל לילה כדי לעשות תשובה על היום שעבר, וכן בערב שבת צריכים לעשות תשובה כדי לתקן את כל השבוע, וכן בערב ראש חודש צריכים לתקן את כל החודש, ואח"כ בחודש אלול אפשר לתקן את כל השנה, וזה הכל כדי לקרב דבר אל דבר שלא יהיה חסר לך שום פרט.

ונעשה כלי שלימה אחר שיהיה הכל מתוקן כראוי. כ"ק אממו"ר זצ"ל היה אומר על הפסוק והיה עקב תשמעון, הלא הסוף יהיה שאתה תעשה תשובה, ותצטרך לקיים את כל המצות, א"כ כדי כבר עכשיו לעשות אותם ולא לחכות עד אז כי ממילא תגיע לשם. א"כ כל אחד במקום שלו איך שהוא ובאיזה מקום שהוא נמצא יש לו עבודה לעבוד את הקב"ה.

וכל הדורות גם כן כמו איברים ופרקים, כל אחד אפילו היום יש לו עבודה לתקן משהו, וזה מגיע מאברהם אבינו ומשה רבינו עד עצם היום הזה, וכמו מנורה כל חלק משלים את השני, וכמו"כ כל דור משלים לדור הקודם, **וכשיתחברו לבסוף כל הפרקים הוא בנין הקומה כראוי.**

בשפ"א (ויחי תר"מ) איתא: מראש הבריאה עד סופו, **הכל נמשך מדרגה אחר מדרגה השלמת ישראל, והאבות הם המוחין וראשן של ישראל, ואחר הראש נמשך הגוף, וכן סדר כל הדורות עד עתה שנקרא עקבותא דמשיחא, לכן היה גם אחר גלות מצרים זמנים מתוקנים מאוד, אחר כך ירידות ועליות כפי משך ציור האדם.**

בשפ"א (לך תרנ"ב) איתא: כי דור המדבר בכלל היו בחינת ראש, כי הדור שיצא ממצרים ושמעו הדברות בסיני הם ראשין לכל הדורות, והדורות נמשכים בבחינת אבות ותולדות, מרישין ועד רגלין, כמו שאיתא על דורותינו עיקבא דמשיחא.

{נחזור לשפ"א שהתחלנו}. **וכמו כן באדם עצמו, רמ"ח אברים שהם מכוונים לרמ"ח מצות עשה.** ושס"ה גידים נגד שס"ה לא תעשה. אותו דבר בכל דבר שאדם עושה את הכבש האחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים, הכל שרשרת אחד גדולה, ויש בו ג"כ כוח התשובה כמנחת הבוקר, אדם שיעשה תשובה הוא יכול לתקן הכל, וכתוב בכה רבי יש קונה עולמו בשעה אחת, כי אדם צריך לעשותו לפי סדר מסוים.

וכמו כן נמצא מזה בכל דבר כללי ופרטי, בכל דבר יש בתוכו את התמונה הכללי, ויש בו ג"כ את התמונה הפרטי שזה בכל פעם ובכל מקום ובכל זמן, ויש בו **נקודות קדושות מפורזות, וצריכין לחברים.** עכשיו בבין הזמנים משחקים עם כל מיני משחקים, ויש משחק הנקרא פאזאל, שאם חסר שם חתיכה אחד חסר בהכל, אותו דבר צריכים לדעת שאין מקום בעולם שאין לי שם עבודה לתקן, ואין אדם שאני פוגש אותו שאין לי עבודה לתקן אותו, ואין יום

אחד שלא צריכים לשמוע שם את הקב"ה. ואז אדם מגיע לחיות עם אמונה. וזאת עבודתנו בעולם לחבר הכל לתמונה אחד גדולה.

וזאת נקראת מנורה של פרקים, ובנין זה נקרא מלאכות ימי המעשה, יש ששת ימי המעשה ששם מעורב טוב ברע, ועבודת האדם הוא לתקן את הרע ולהישאר רק עם הטוב ואז מגיעים לעולם שכולו טוב, ששת ימים תעשה מלאכה והכוונה הוא שהעיקר המלאכה הוא להפריד בין הטוב לרע, וצריכים לבטל הכלל הקב"ה גם במחשבה וגם בדיבור וגם במעשה, ואז בשבת שזה לאו יומא דגופא אלא יומא דנשמתא ואז אין לך שום צער.

מסופר על הרה"ק החקל יצחק זי"ע שבשבת תשובה נפטרה עליו אשתו הרבנית מרים ע"ה, אבל הוא המשיך הלאה בעבודתו כרגיל, ובאמצע עריכת השולחן ראה שבנו הרה"ק רבי נפתלי צבי זי"ע בוכה, צעק לעברו שבת שבת. וכן מסופר על יהודי שהיה צריך לשבת בבית הסוהר, ועלה לתורה בשבת בבוקר, ומרוב צערו התחיל לבכות, צעק לעברו החקל יצחק זי"ע שבת שבת, אמר לו אותו יהודי מה שבת הלא אני הולך לשבת בבית הסוהר ומה יהיה, ענה לו הרה"ק הני"ל שעכשיו שבת קודש תחשוב טוב יהיה טוב, ולמעשה התהפך הגלגל וניצל אותו יהודי בזכות שמירת שבת מלשבת בבית הסוהר.

לפעמים בשבת עולה לך כל מיני דברים לברר אותם, יהודי צריך לדעת ששבת זה עולם שכולו טוב ואז לא מבררים שום דבר, רק בשבת ימי המעשה אז אפשר לברר טוב מרע. **ובעולם הבא אחר השלימות יאיר אור המנורה,** וכמו בעולם הבא מה שאדם מתקן כאן בעולם הזה יהיה מתוקן עד הסוף בעולם הבא, אותו דבר שבת **וכמו כן שבת שנאסרו המלאכות, כי בשבת לא יש תערובת טוב ורע.**

איתא **בטעמי המצות** ואמנם בימות החול הותרו כל המלאכות שבעולם, כדי לברר הז' מלכין, ולכן בימי החול יורדין העולמות העליונים ומתלבשין למטה ממדריגתם כדי לברר, ואז יש לך עזרה מלמעלה. ואמנם ביום השבת, חוזרים לעלות במקומם הראשון, א"כ בשבת מאוד מסוכן לעשות בירור, כי כשהם למטה הם מבררים מה שיש למטה, אך בהיותם למעלה במקומם אז אין שם מה לברר, והיות ששבת לאו יומא דגופא אלא יומא דנשמתא א"כ זה לא הזמן לעשות בירורים, וזהו טעם איסור ל"ט מלאכות ביום שבת, אפילו אוכל נפש אסור, כי אין בירור בשבת, ואסור ג"כ לחשוב בשבת מחשבות של חול, ולדבר דיבורים של חול.

פעם אחד נכנס **לר' אשר** ודיבר אתו על איזה נושא, ור' אשר אמר נישט אין שבת גערעדט, והשני לא הבין את הכוונה כי הלא עכשיו באמצע השבוע, ומה הקשר שבת, אלא ענה לו ר' אשר אצלי שבת כל השבוע וממילא אני לא מדבר על דברים כאלו אפילו באמצע השבוע.

וזה סוד שאין בוררים אוכל מתוך הפסולת בשבת, כי אין בירור בשבת מתוך פסולת, שהוא בירור הז' מלכין. ואדם שמברר בשבת זה יכול למשוך אותו כלפי מטה, א"כ בשבת לא עושים שום חשבונות כי זה יום שכולו שבת, אדם יכול לקחת את השבת בתור חיצוני ואז כל השבת הוא דגים ועיתונים, או שאפשר לחיות עם הפנימיות של השבת ואז טעמיה חיים זכו, ואז כל עבודה שהכניס במשך השבוע מוצא אותו בשבת, רק השאלה מה אדם מחפש מהשבת ואת זה הוא ימצא שם. וכמה שאדם מכין את עצמו לעולם הבא ככה ימצא עולם הבא, וכמו"כ שבת כמה שמכין את עצמו בימי החול ככה ימצא אותו בשבת, והכל תלוי כמה אדם מחפש את הקב"ה במשך השבת ככה הוא ימצא אותו.

וזה שרמז לא לרעתך נתתי השבת רק לטובתך, כל השבוע יש טוב ורע ועיקר עבודת האדם אז הוא לברר את הטוב ואז הרע ייפול ממילא, אבל בשבת לא מתעסקים עם רע כלל. ומשום הכי כדי לקבל שבת כבר בזמן ירושלים, וצריכים לסדר את הבית כבר ביום חמישי, וללכת למקוה מוקדם ביום שישי, וצריכים להעביר את הסדרא, כי לא לרעתך נתתי לך השבת רק

לטובתך, ומה נקרא לטובתך, **שהטוב מבורר**, אדם שמגיע לשבת ורואה שמלאכתו עשויה אז הקב"ה יראה לך את השבת, וכמה שאדם מאמין בשבת ככה יראה את השבת, ואדם שלא מאמין בשבת לא יראה את השבת כלל.

ולכן התענוג מצוה בשבת, כל השבוע אם אדם מכניס את עצמו לתענוגים זה מאוד מסוכן, כי בחול יש תענוגים אסורים ומותרים, **ובחול צריך שמירה, על ידי שמעורב בו הרע גם כן**. אך בשבת שזה מעין עולם הבא לא צריכים לפחד, ולכן התענוג מצוה בשבת. פעם הייתי בשבת עם משפחה מסיומת, ונהנית שכל כמה דקות כולם ביחד אמרו 'לכבוד שבת קודש אה'. כי בשבת מותר ליהנות. אבל במקום זה אנשים הולכים לישון, חבל על כל רגע של שבת צריכים לנצל אותו.

הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע אמר שכתוב שבת משוב לבנו נהפך לאבל מחוללנו. והסביר שבת קודש זה הזמן שהקב"ה נתן לנו שאז מותר לאדם להתענג וליהנות. אבל למה נהפך לאבל למה אדם לא מגיע בשבת למצב של משוב, אלא מחוללנו, כי הוא עשה את השבת חול, כי כמה שאדם מחפש את השבת באמצע השבוע הוא ימצא אותה בשבת, אבל אחד שלא מחפש את השבת באמצע השבוע אז מגיע שבת והוא לא מרגיש כלום, כי שבת הוא שמא דקודשא ברוך הוא, אדם שמחפש את הטוב בשבת מוצא אותה בשבת, טועמיה חיים זכו.

אך בשבת כתיב פורס סוכת שלום, שעל ידי התגלות הארת השבת שהיא מעין עולם הבא, ניתן שלימות בכל הדברים, ומבדיל בין התערובות, כנ"ל.

אומרים בליל שבת מזמור שיר ליום השבת, אבל לכאורה הלא לא מצאנו שום זכר לענין שבת במשך כל המזמור הזה, אלא כתוב שם להגיד בבוקר חסדך ואמונתך בלילות, אבל שבת לא כתוב שם כלל?

אלא כדי שאדם יגיע למצב להגיד טוב להודות לדי' ולזמר לשמך עליון, להגיע לטוב הזה הוא דווקא על ידי השבת, כל השבוע אז מעורב טוב ורע ואיפה שרק מסתכל הוא רואה רע ולא טוב, אבל שבת הוא טוב להודות לדי', ואז הוא יכול להגיד להגיד בבוקר חסדך, ובשבת אדם מקבל כוח להגיד כן כל השבוע.

והיה עקב, אדם צריך לדעת שאנחנו שרשרת אחת גדולה מהאבות הקדושים עד ימינו אנו, וכן כל יום הוא שרשרת עד שבת קודש, וכך העולם הזה הוא שרשרת עד העולם הבא, וכן הלאה. הוא פרקים התחתונים שהמה באמת דורותינו כעת, ועל ידי שאנחנו השפלים באמת, ולא צריכים לעבוד על זה, לכן בתיקון דורות אלו יהיה נגמר הבנין, כמו שכתוב שחה לעפר נפשנו קומה עזרתה. הקב"ה מחכה לכל אחד ואחד לתשוקה שלו ולעבודה שלו, וככה יגיע הגאולה שלימה.

שיעור מיום ה' פרשת עקב

טז' אב

איתא בשפ"א (תרנ"ב) בפסוק כי תאמר רבים כו' לא תירא מהם כו' תזכור כו'. וז"ל הפסוק: כי תאמר בלבבך רבים הגויים האלה ממני איכה אוכל להורישם.

לפעמים אדם נמצא בחרדה ולא יודע מה יהיה כאן, ובפרט בזמנים שלנו כל אחד נמצא כל הזמן באיכה אוכל, לא יודעים איפה יהיה החתונה, ולא יודעים אם יהיה חידר או ישיבות, וכל הזמן שואלים איכה אוכל, דבר ראשון אומר לך הקב"ה לא תירא מהם, לכאורה איך אפשר לומר לא תירא הרי אני מפחד, אלא ממשך הפסוק זכור תזכור את אשר ד' אלקיך לפרעה ולכל מצרים. אדם צריך לזכור שהקב"ה עושה בשבילו כל הזמן. המסות הגדולות אשר ראו עיניך והאותות והמופתים והיד החזקה והזרוע הנטויה אשר הוציאך ד' אלקיך כן עשה ד' אלקיך לכל העמים אשר אתה ירא מפניהם.

אדם צריך לדעת שהפחד לא בא לשבור אותך אלא לבנות אותך, ר' אשר אומר אדם נשבר כי הוא חושב שעשה משהו לא טוב, אבל אדם שחוזר עד למצרים וחוזר למצב הקודם אז כל מה שיש לך הוא רווח. הרה"ק מראפשיץ זי"ע אמר אדם יסודו מעפר וסופו לעפר, אם אדם בהתחלה היה זהב ובסוף נהיה עפר אפשר עוד להבין למה הוא נשבר, אבל אדם שהיה עפר ויהיה עפר ועוד תופסים א גלעזעל ברוינפון בדרך בטוח שצריכים לשמוח עם זה.

וזהו אנכי ד' אלקיך, איך אדם מגיע לחיות עם הקב"ה, עיי אשר הוצאתיך מארץ מצרים, בעת קבלת התורה כשהקב"ה אמר אנכי ד' אלקיך כל הגויים היו בטוחים שהקב"ה מכוון אליהם, אבל ברגע שהקב"ה אמר אשר הוצאתיך מארץ מצרים אז ידעו שהכוונה הוא רק ליהודים, כי רק ליהודי יש את הכוח הזה לחיות עם הקב"ה גם בעת מצב של יציאת מצרים, וזה נקרא לא תירא מהם, לא צריכים לפחד מהם כי אנחנו היינו במצרים ויש לנו כוח אחר, אי"כ אל תיחס את הפחד בתור מציאות אלא בתור סיבה להגיע להקב"ה.

והוא נותן לנו את זה כדי להזכיר לנו שאנכי ד' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, אי"כ כל פעם שיש לך איזה פחד תיידע לך שזה בשביל זכור תזכור הפחד לא להעניש אותך או לקחת ממך אלא מגיע לזכור תזכור, והדרך היחיד שאדם מוכן להיזכר משפלות שלו ושהקב"ה נותן לו את זה, הוא רק עיי שמתעורר אצלו פחד, אבל לא צריכים לייחס את זה לשני אלא לדעת שהקב"ה נותן את זה.

וגם בפרשיות שאחר כך, שמזהיר משה רבינו שלא לומר כחי ועצם ידי כו' וזכרת כו' ד' אלקיך כו' הנותן לך כוח כו'. וז"ל הפסוק: השמר לך פן תשכח את ד' אלקיך וגו'. אח"כ יש בעיה אחרת שלא ישכחו את הקב"ה, וישמן ישורון ויבעט. פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת. ובקרבך וצאנך ירביון וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר לך ירבה. ואז יש בעיה שורם לבבך ושכחת את ד' אלקיך המוציאך מארץ מצרים וגו'. דהיינו שכחתם שמקודם הייתם במצרים, אי"כ ברגע הקב"ה נותן לאדם שפע הוא עלול לאבד כל דבר, ואמרת בלבבך כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה. וזכרת את ד' אלקיך כי הוא הנותן לך כוח לעשות חיל וגו'.

ואדם צריך לזכור שהקב"ה נותן לו הכל, וזה עיי שיזכור את יציאת מצרים, ואפילו שעשיו כרגע אני עושה ויש לי ואני לא שם עכשיו, אבל אדם צריך לדעת שבעצם הוא יכול להיות שם כי א לימינע בלייבט א לימינע, ואיך אתה עושה עכשיו עסקים הלא אתמול הייתי במצרים ולא יכולת לעשות שום דבר וחשבת אז שאתה אדם הכי מאושר בעולם, ואיך היום אתה

שכחתי מהקב"ה, אלא כי הוא הנותן לך כוח לעשות חיל, כתוב **בתרגום יונתן** שזה עצה למיקני נכסין.

הקאבריינער אומר אדם הולך לקנות חפץ הוא צריך לבקש מהקב"ה שיזמין אותו לחנות הנכונה ולאנשים הנכונים ולרגע הנכון, ואז בוודאי יצליח בידו. **והמאור עינים** אומר עסק שהקב"ה רוצה שזה יצליח אז אתה תגיע לחנות הנכונה ולאנשים נכונים ולמחר נכון, ואם הקב"ה לא רוצה שתצליח אז תגיע למקום הלא נכון ואתה מאחר לפגישה ואין לך כסף לזה ואתה גם מדבר שטויות על הדרך.

א"כ כדי להגיע לכל זה, הוא אך ורק ע"י יציאת מצרים, אבל ברגע שאדם נמצא שם הוא צריך לזכור שהקב"ה לא רוצה להעניש אותו אלא להזכיר אותו שיזכור בחזרה שהקב"ה נותן לך הכל היות ששכחת אותי, וכמו שהקב"ה הוציא אותך ממצרים הוא יכול להוציא אותך היום מכל מיצר שיש לך היום, והיות שחייבים לחזק את המודעות הזאת אז לפעמים הקב"ה מביא לאדם מצב של מצרים עליו, וגם ברגע שהולך לאדם טוב אז יש פחד שישכח מהקב"ה לגמרי, ואז הוא צריך לדעת שרגע לפני זה היה מצב של כי במקלי עברתי את הירדן הזה, ואפילו שהיום אני עושה ואני לא שם, אבל בכוח הוא עדיין שם, והיום שאני עושה זה הקב"ה שנותן לי כוח לעשות אבל זה לא קשור אלי כלל.

והמגיד ממעזריטש זי"ע אומר שזה דרך החסידות שבכל דרכיך דעהו, כל מה שהקב"ה רוצה מאתנו הוא דעהו, שנראה רק טוב. **האר"י הק'** אומר עד שלא נברא העולם המציאות והמוחשית, היה הוא ושמו הגדול בלבד אין סוף, ממלא כל עלמין, ולא היה מקום להתגלות אורו באצילות, בריאה, יצירה ועשיה. אח"כ צמצם אין סוף כביכול את עצמו, כדי לתת מקום לגילוי הכוחות האלה ולגלות אור עליהם עד למטה.

והמגיד ממעזריטש זי"ע מוסיף לפרש ולבאר ענין זה, כי הבורא צמצם והקטין את עצמו כביכול, התלבש קליפה חיצונית, כלומר לבש לבוש גופני, בהיות אורו גדול מאוד שאין עין כל בריה יכולה לשלוט בו, כדי שיוכל להתקרב אלינו בדרך האצילות יותר ויותר. ולהשרות שכיתנו בתוכנו. על כן החובה על כל אדם לבטל עצמותו עד כמה שידו מגעת, כלומר להתפשט מחמריותו ומגשמיותו, עד שלא ירגיש במציאותו בעולם הזה, כדי לקשר ולדבק מחשבתו ופנימיותו לבורא.

המגיד ממעזריטש זי"ע אמר שהוא חי כל זמן שיש לו כוח להחזיק את הנשמה בתוך הגוף, כי כל פעם הוא כ"כ הפשיט את עצמו מהגוף שהנשמה רצה לברוח בחזרה לעולם העליון, וכשנסתלק מהעולם היה בגלל שכבר לא היה לו כוח להחזיק את הנשמה בתוך הגוף.

ר' אליהו הגיס של ר' אשר, סיפר שאחרי הסתלקותו של **הבעש"ט הק'** היה וויכוח בין התלמידים מי יהיה הממשיך, ואמרו מי מהתלמידים שיכול להגיד משהו על רבם שאף אחד לא ראה עליו סימן שהוא יהיה הממשיך. כל אחד התחיל להגיד דרגות על הבעש"ט הק', אבל כל מה שאמרו כולם ידעו וראו את זה. עד שהגיע המגיד ואמר אני ראיתי את הבעש"ט הק' הולך למקווה ביום שישי, וראיתי כמו אדם שמפשיט מעצמו את הלבוש של חול ולובש של שבת, אותו דבר היה מוצא את הגוף של חול והיה לובש את הגוף של שבת.

אם נהנים אנחנו מאיזה גוף או עצם ושמחים בה, מן הראוי להתבונן ולשים לב לא אל הלבוש החיצוני, אל הקליפה הסובבת אותו, כי אם אל תוך הפנימי, אל הכוח האלקי הספון וטמון בתוכו, על ידי זה יוכל האדם להעלות ניצוצות קדושה מדרגת תתאה לדרגת עילאה, ולהשיב את העולם כולו שנתקלקל בשבירת הכלים לשלמות הדרושה, האדם, שהוא מרכז עולם המציאות, עולם התחתון, מעורר במעשיו ובמחשבותיו פעולות ותנועות בעולמות העליונים, לעורר כוחות ההשגחה למביא ברכה או קללה, לעורר ולהמשיך את ההשפעה הטעונה או

לסתום הצינורות. כל דבר טוב שיעשה האדם יעשה רושם למעלה, וימשיך עליו הארה אלקית, בעברו עברה הוא פוגם בשפע האלקי.

תכלית בריאת האדם, הוא בכדי שיעלה העולמות לשרשם. וזה דע, כל מה שלמעלה, הוא ממך. אולם אל המעלות הנכבדה הזאת יזכה להגיע רק על ידי התלהבות עצומה והתרגשות הנפש, על ידי הכנעת החומר ודביקות שלמה באלקות. ההתלהבות והדבקות בד' הם תנאים דרושים והכרחיים לתפילה ולקיום המצות, האדם צריך לפנות לב מכל הטרדות והדאגות המערבבות את השכל, לשדד ולשבר את הבהמיות שלו, להכניע את החומר ולשעבד את הגוף לרצון השי"ת. וזה הענין ללכת לשדה ולהתבונן בהקב"ה, ואז אפשר להכניע כל דבר להקב"ה.

א"כ כל היסוד הוא שאין שום תנועה כוח שלא בא בשביל להראות על יחוד קבו"ה, ואפילו שיחות בטילות, הבעש"ט הק' אומר אפילו מחשבות זרות, כל דבר זה כדי למצוא את הקב"ה ובכל דבר יש ניצוצות שצריכים להעלות אותו להקב"ה. וזה כל עבודת האדם בעולם לראות את הקב"ה בכל דבר ומקום.

א"כ יש לנו שתי כוחות, דבר ראשון כשאדם נמצא בפחד יש לו כוח לתרגם אותו שזה לא מציאות אלא סיבה להביא אותו לפחד ד' ולא תירא מהם, דבר שני כשזה הולך לי אז יש לי עבודה כפולה, חטאתי נגדי תמיד ומכאובי נגדי תמיד, ולדעת שאם הקב"ה לא היה רוצה שאני יהיה כאן אתה לא היית כאן, דבר שני שויתי ד' לנגדי תמיד, לדעת שהכל בא מכוח של הקב"ה והוא נותן לי עצות לקנות נכסין, והוא נותן לנו את המילים ואת הכוח, והכל ממנו יתברך.

א"כ יש לאדם עבודה כשהוא נמצא בכאב לא להיכנס לייאוש, וגם כשהוא נמצא במצב שהולך לו לא להגיד כוחי ועוצם ידי. **בפסוק כי תאמר רבים וכו' לא תירא מהם כו' תזכור כו'. וגם בפרשיות שאחר כך, שמוזהיר משה רבינו שלא לומר כוחי ועוצם ידי כו' וזכרת כו' ד' אלקיך כו' הנותן לך כוח כו'.**

דכתיב בטחו בו בכל עת, בכל עת נקרא, דיש כ"ד עיתים שזה י"ד עיתים של טוב וי"ד עיתים של רע, **פירוש בכל עת**, כל פעם יש לך את עבודה שאותו זמן. **דיש בטחון בעת צרה**, וזה נקרא לא לאבד עשתונות ולהתמקד בפחד שהקב"ה נותן לך ולא להיכנס לחרדות ולא להגזים יותר ממה שהקב"ה נתן לך, והוא נתן לך אותו כדי שתזכור זכור תזכור שיש הקב"ה בעולם, כי היות שאתה שכחת שהקב"ה הוציא אותך ממצרים א"כ הוא צריך להחזיר אותך לשם כדי שתיידע שהקב"ה הוא זה שמוציא אותך ממצרים.

אבל עיקר הבטחון הוא בעת שלוה, דבר ראשון לדעת כי במקלי עברתי את הירדן הזה, וגם **שלא לשום מבטחו באשר לו, רק בכוחו יתברך**, שהוא הנותן לך כוח לעשות חיל ולמקני נכסין, ושם עבודת האדם בעולמו, והכוח הזה נמצא רק בבני ישראל, בעת שיש לו עת צרה רק יהודי יש לו כוח לצאת משם ולשמוע שזה הקב"ה, אבל גוי לא יכול לשאת אותו והוא לא מסוגל לזה, וגם בעת שהולך לו להגיד שזה לא שלו והכל הקב"ה, זה רק יהודי יכול להגיד משא"כ גוי לא מסוגל לבטל את עצמו להקב"ה. השפ"א אומר בהמשך שעיקר עבודת האדם הוא כשיש לו להגיד כי במקלי עברתי את הירדן הזה, יעקב אבינו מצד אחד היה לו שור וחמור ומצד שני היה לו את הכוח לומר כי במקלי עברתי את הירדן הזה, וגם אברהם אבינו אמר על עצמו ואנכי עפר ואפר, וגם דוד המלך אמר ואנכי תולעת ולא איש, הקב"ה בחר בנו רק בגלל המעלה הזאת שאנחנו יכולים לבטל את עצמינו להקב"ה.

אמרנו דיש אמונה ויש בטחון, להגיד דרשות על אמונה כולם יכולים וזה לא בעיה, אלא אמונה הוא השו"ע של בטחון, הרמב"ן אומר מי שיש לו בטחון חייב להיות שיש לו אמונה, ומי שיש לו אמונה אינו חייב להיות שיש לו בטחון, ויש משל על זה שהגיע קרקס לעיר אחד

ומשך חבל בין שתי בינינים, ועלה עליהם, ולפני שעלה הוא שאל האם כולם מאמינים שאני יכול לעבור עליהם, כולם ענו כן, ואח"כ שאל האם מאמינים שאני יכול לנסוע עם אופניים עליהם, כולם ענו כן, האם אפשר לרקוד על זה, כולם ענו שכן, אח"כ האם מישהו מוכן לעלות על הכתפיים שלי, עכשיו אף אחד לא היה מוכן לזה, דהיינו שיש אמונה ויש בטחון, וזה שתי דברים נפרדים לגמרי.

דיש בטחון בעת צרה, כי הקב"ה לא עשה לי כדי לקחת ממני, אלא כדי לתת לי, וזה נקרא בטחו בו בכל עת, **אבל עיקר הבטחון הוא בעת שלוה**, שלא לשום מבטחו באשר לו, רק בכוחו יתברך, ולהכיר שכל דבר בא מאת הקב"ה, ועל זה נאמר **ברוך הגבר אשר יבטח בד'**, היפוך ממה שכתוב **מקודם ארוך הגבר כו' ומן ד' יסור לבו כו'**. בהתחלה כתוב ברוך ובסוף כתוב ארוך, אלא שזה תלוי מי נתן לך אותו, אדם חושב שהוא עשה אותו אז הוא בארוך, ר' אשר היה אומר ברגע שאתה לוקח נשימה לעצמך אתה כבר גנב, ומתי אדם ברוך רק כשחי אשר יבטח בד'.

הבעש"ט הק' אומר שיש בוטח שזה הקב"ה, ויש מבטיח שהקב"ה אומר ונתתי עשב בשדך לבהמתך, ויש מובטח שזה הפרנסה של כל אחד שזה נותן לו את הביטחון שמשם יש לו מה לאכול, אבל אשרי הגבר אשר שם ד' מבטחו שחי שכל דבר זה הקב"ה וגם המבטחו איפה שחושב ששם הוא מתפרנס שגם זה הוא מהקב"ה.

רק שהגם שאין לו מחסור דבר, אפילו שלא חסר לו שום דבר עבודת האדם אז הוא לבטוח בהקב"ה, **בוטח בו יתברך**, דהיינו אדם צריך שיהיה לפניו את חטאתי לנגדי תמיד ומכאובי נגדי תמיד ואז יהיה ושויתי ד' לנגדי תמיד. ר' אשר היה אומר שעיקר עבודה הוא בשעת הרווח, כי בעת שאדם נכנס לכאב אז הוא נכנס לסערת רגשות ואז קשה מאוד להגיע להקב"ה, כי אז הוא צריך לעבוד קשה להתמקד שזה לא יסחוב אותך יותר ממה שהקב"ה נתן לו, א"כ הרשימה שנשאר לו מעת הרחבת הדעת מזה הוא יכול להתחזק אח"כ, יציאת צדיק מן המקום עושה רושם, ואז בעת חושך יהיה כוח להחזיק מעמד על ידי שהיה חי עם הקב"ה לפני זה, ואז הוא צריך לדעת שלא תירא מהם, ואז זכור תזכור הלאה, אבל עיקר עבודה הוא כשהולך לו ואז לזכור ולמשוך כוח גם למצב שלא הולך לו.

ולכן והיה ד' מבטחו, כשיבוא לעת צרה ח"ו, וזהו בכל עת. ברגע שאדם חי שכל מה שיש לו הוא מאת הקב"ה, אז הקב"ה יהיה איתך גם בעת צרה ויהיה לך כוח לראות גם אז שהוא נותן לך, והקב"ה עוד עוזר לך להגיע לזה, על ידי שהוא נותן לך כאב לפעמים ואז אתה מגיע לראות שזה הקב"ה, ר' אשר היה אומר איך הוא הגיע לדרך הזה, רק על ידי שהיה צריך להגיד משהו, ופתאום נעלם לו הדיבורים, ואז עכשיו הוא מתחזק שבעצם לא הוא מדבר אלא ד' שפתי תפתח ופי יגיד תהילתך, אבל כדי שאדם יגיע למצב לראות שלא הוא מדבר אלא הקב"ה מדבר את זה הקב"ה בעצמו חייב לתת לך, וזה על ידי הכאבים שיש לאדם לפעמים מגיע לראות שזה הקב"ה.

היוצא לנו כשהולך לאדם אז יש לו ברירה למשוך למצב של גאווה או למצב של הכנעה, אבל אז יש לך את המוחין ואתה יכול יותר קל להגיע להדרך הנכונה, ואז אדם צריך לזכור כי במקלי עברתי את הירדן הזה, ולזכור שהקב"ה הוציא אותך ממצרים ושלא לומר כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, ואז הנותן לך כוח לעשות חיל, אדם לפעמים אומר שאין לו מה להגיד, אבל אחרי שאדם נותן הכנעה פתאום הוא רואה שיש לו מה להגיד, וכן תמיד מתיישיבים לשיעור בבוקר ופתאום נכנס לך כל מיני רעיונות שלא חשבת עליהם מקודם, אבל הקב"ה עושה את זה כן, כדי שאתה תראה שהוא הנותן לך כוח לעשות חיל, והוא נותן לך את העצות והכל.

אבל במצב של כאב אז אדם נכנס לסערות רגשות ואז הוא חייב מצב של התבוננות ואז אין לו זמן לחשוב את כל החשבון הנ"ל, העיקר לא לתת לכוחי ועוצם ידי להרים את הראש, וזה לא תירא מהם אל תוסיף לפחד יותר ממה שיש לך, תתמקד במה שהקב"ה נתן לך ואל תוסיף שום דבר.

דהיינו זה מתחיל עם התגוננות, כמו עכשיו במצב של המגיפה דבר ראשון לפני שממשיכים הלאה צריכים לשמור על הקיים, ועכשיו זה לא הזמן לקפוץ ולטייל, יש זמן של עת כנס ויש זמן של עת פזר, א"כ דבר ראשון התגוננות, ואח"כ זכור תזכור שזה לא להיכנס לחרדות ופחדים אלא לדעת שהקב"ה הוא זה שהוציא אותנו ממצרים וגם עכשיו הוא יכול להוציא אותנו מכל המצב שאנו נמצאים בו, אבל במצב של עת פזר כמו עכשיו שאי אפשר להתקהל וגם אי אפשר לנסוע לשום מקום עכשיו מאוד קשה להגיע להקב"ה, כי עכשיו אנשים נוסעים לחו"ל ומנסים לעשות רק מה שאפשר, עכשיו יש עבודה כפולה, גם לזכור את המצב הקודם שהיינו בליל הסדר סגור בבית לגמרי וגם לזכור שהכל הקב"ה נתן לך, וזה לא הולך עם כוח.

ר' אשר היה אומר שעיקר עבודה הוא במוחין דגדלות וכשיש לך שפע, וכשיש לך מוחין דקטנות אז עבודת האדם הוא להתמקד ברושם שנשאר לו מהזמנים הטובים, וכמו שאדם שפך מים על קרש אח"כ מורידים את המים אבל תמיד יישאר כמה טיפות על הקרש שהם לא יורדים, הקב"ה לא יתן לך ניסיון יותר מהטיפות שיש לך שם.

וכן ח"ו במצב לא טוב אדם מוציא דברים ישנים ועל זה הוא חי, וכמו חברת ביטוח שבעת צרה הם משלמים לך כל דבר, כי בעצם אתה לבד שמתני את הכסף הזה בצד כדי שיהיה לך לאח"כ, וכן ברוחניות אדם צריך לדעת שהוא נמצא בעבודה כל הזמן, המגיד ממעזריטש ז"ע אומר שבגלל זה שם אותך הקב"ה כאן למטה, כי למעלה לא חסר לו שום דבר, גם כאן לא חסר לו שום דבר, רק שזה נדמה לנו שגם כאן חסר, אבל עבודת האדם הוא להתחבר לפנימיות ואת זה הקב"ה רוצה מלכותך מלכות כל עולמים, שמנו אותנו בעולם מלשון נעלם, אולי יש כאן עבודה קשה מאוד, אבל מצד שני אפשר להגיע לשמחה יותר גדולה.

ועיקר עבודה ששלחו אותנו לכאן הוא כשהולך לי טוב, וכן בכל בית המנהג לשום ריבוע לחורבן הבית, וכן בכל חופה ששוכרים את הצלחת לזכר בית המקדש שהיה לנו, אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני. אם אני אשכח את החורבן אני ישכח שהקב"ה בכלל נתן לנו הכל, וזהו השיבנו ד' אליך ונשובה, הקב"ה תעזור לי הלאה לחיות איתך שיהיה מצב של חדש ימיני כקדם, ואז אני יכול להגיע למצב לחיות עם הקב"ה בכל רגע ורגע.

ולכן נאמר כשיירשו את הארץ, אז כולם פחדו מה הולך להיות כאן, עכשיו נכנסים לארץ ישראל הקב"ה רצה אבל שכולם ידעו שהוא זה שמכניס אותנו לכאן, יזכרו ביציאת מצרים ויבטחו בו יתברך שמו, וכמו כן כשיאמרו רבים הגויים כו', יבטחו בו יתברך, והביאו את בני ישראל לעולם בשביל הביטחון בו יתברך שמו.

והנה זה עיקר שבחן של בני ישראל, כמו שאיתא בגמרא לא מרובכם כו' חשק כו' כי אתם המעט, ממעטין עצמיכם כו'. בני ישראל יש להם שתי דברים, דבר ראשון גבוהים מכל האומות, שהם בנפש הרבה יותר מהגויים, פירוש, דיש בבני ישראל ב' הדברים, שהם גבוהים מכל האומות, כמו שכתוב הרבה אתכם, הרים אתכם, אבל אצל הגוי אם השני יש לו קצת יותר ממנו כבר אי אפשר לדבר אתו כלום, אבל יהודי יש לו כוח הכנעה, ויש להם כוח הכנעה אליו יתברך יותר מכל האומות.

פעם אחד הגיע חסיד אחד לבית הרה"ק המגיד ממעזריטש ז"ע ונתן לכולם להבין עד כמה הוא עובד ד' באמת, ואמר לו המגיד אם יסתר איש במסתרים, אבל ואני הוא חושב שהוא

משהו, אז לא יראנו ד' שזה כלום. ואז החסיד נהיה שבור לגמרי ולקח לעצמו לעבוד על הנקודה הזאת בעבודת השם יתברך.

למחר אמר לו רבו אם יסתר איש במסתרים, ובכל זאת ואני לא הוא מרגיש שהוא כלום, אז יראנו ד' שזה הדרך הטוב.

הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע הגיע לרבו הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זי"ע ושאל אותו מי הכי חשוב בעירך לעלוב, ומי אדם הכי שפל בלעלוב, וענה שבסוף הכפר יש אחד שלא מתנהג כמו שצריך והוא כנראה הכי שפל, וראה על רבו שלא מוצא חן תירוצו, ואמר שלעולם אני הכי שפל בלעלוב, אבל היות שעכשיו אני לא שם א"כ השני הוא הכי שפל בעיר לעלוב.

א"כ עבודתינו בעולם הוא כל הזמן להחזיר כל דבר להקב"ה ולא לקחת אפילו לק אחד לעצמו.

ועל ב' אלו נאמר ואתן צאני כו' אדם אתם, ומעלה דצאני מקדים הכתוב, שהוא חשוב לפניו ביותר, תעיתי כשה אבד בקש עבדך, אני לא עושה שום דבר ואני כל הזמן מבקש מהקב"ה תן לי שאני יוכל לחיות אתך, וגם על ידי זה המעלה זוכין לבחינת אדם אתם. הפרי הארץ אומר שכל עבודה הוא שאדם יישאר לו שם אדם אחרי התפרדו מן הגוף, וככל שאדם יגלה שזה לא הגוף אלא הנפש אז כשהוא עוזב את העולם אז הוא חי אותו נפש כמו שהיה חי כאן למטה.

בשפ"א (ואתחנן תרמ"ד) איתא: פירוש שיש בבני ישראל ב' המדרגות, שיש להם התרוממות אליו יתברך יותר מכל הברואים, כדכתיב הרבה אתכם, והוא כוח התורה, ויש להם כוח ההכנעה מה שאין בנמצא בשום אומה. וז"ש שהקב"ה בחר בהם מצד המיעוט, לא מצד הריבוי. כי הריבוי את זה הקב"ה יכול לתת לכל אחד, אבל הכנעה זה כל אחד צריך לעשות לבד, צריכים לרצות להגיע לזה, כי מי לא רוצה ריבוי, אבל המיעוט לא כל אחד רוצה את זה, וברגע שאתה רוצה את זה הקב"ה נותן לך את זה, וזה ההתרוממות שיש לבני ישראל יותר מכל האומות.

פרשת ראה

שיעור א'

יום א' יט' אב

איתא בשפ"א (תרל"ה) ברש"י אבד תאבדון, מכאן לעוקר עבודה זרה שצריך לשרש אחריה. השפ"א הולך עם מהלך שכל דבר שאדם עושה לא מספיק לעשותו רק חיצונית אלא צריכים להגיע לפנימיות של כל דבר.

בתורה כתוב אבד תאבדון, דהיינו לא מספיק אבד אלא צריכים ג"כ תאבדון. כאשר אנחנו נכנסים לארץ ישראל צריך להשמיד, לאבד, את כל העבודה זרה שיש בארץ. יש ביטוי שמופיע רק פעם אחת בתורה, אבד תאבדון, כפל לשון, לאבד את העבודה זרה שלהם. רש"י עוד מוסיף שצריך לשרש אחריה.

אח"כ כתוב עוד פסוק ונתצתם את מזבחתם ושברתם את מצבתם ואשריהם תשרפון באש ופסילי אלקיכם תגדעון ואבדתם את שמם מן המקום ההוא. מכפל הלשון אבד תאבדון לומדים חז"ל שצריך לשרש אחר עבודה זרה, דהיינו לא רק חיצוניות אלא אדם צריך להוציא אותו מהדעת שלו ולהגיע עד השורש.

כ"ק אדמו"ר מסטמאר זצ"ל היה אומר שאומרים בספירת העומר מעגל זו מעגל זו, ואומרים אותו בכפל לשון כדי להוציא מלבן של צדוקים. לכאורה האם הצדוקי ייבהל מזה שאתה אומר שם כמה מילים כמה פעמים, אלא הכוונה הוא שיש כאלו שחיצוניות הם כבר לא צדוקים אבל פנימית הם בשיטה אחת עם הצדוקים, ובזה שאנו אומרים מעגל זו הם יקפצו החוצה ויתחילו להתווכח איתך למה היום ולא מחר ולמה לא אחרי שבת. וזהו להוציא מלבן של צדוקים.

וגם היום יש כאלו אנשים שאולי בחוץ הם נראים בסדר אבל בפנימי יש להם הרבה שאלות באמונה. וגם הפוך יש כאלו אנשים שבפנימיות הם בסדר אבל בחוץ הם נראים צדוקים. והעיקר שצריכים לעקור גם חיצוני וגם פנימי.

וכן מצאנו במחית עמלק שכתוב תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכת. הכוונה הוא לא מספיק לאבד ולמחות מעל פני השטח אלא צריכים לאבד ולהגיע למחות עד השורש.

כתוב במצות מילה ומלתם את ערלת לבבכם. שאלו את ר' אשר מה צריכים לכוון בעת ברית מילה, וענה שצריכים לכרות את הערלה של עצמינו. דהיינו שיש ערלה ויש פריעה, בנפש צריך למול את הרע הגלוי, אבל זה עדיין לא להגיע לפריעה, ומל ד' אלקיך את לבבך, שזה הקרום הדק, השקוף, שלא נראה לעין, וזה גם הרמז על חודש אלול, כי ומל ד' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך, ר"ת אלול. א"כ חוץ מלמחות את החיצוני צריך למחות גם את הפנימיות.

אבל להגיע לזה הוא רק ע"י אמונה. והוא כלל לכל עקירת מדה ותאוה רעה, לבד הביטול במעשה, צריכין לעקור כל רשימה רעה בלב. דהיינו לא רק שצריכים לעקור את עבודה זרה בפועל ממש, אלא גם את התאוות שלך ואת המשיכות שלך לעבודה זרה צריכים לעקור, וזה עבודה קשה מאוד. אבל אדם צריך לדעת שהמידות רעות בעצם אין להם שום טעם, אבל הם בחינת עבודה זרה, והיצר הרע הוא השורש של עבודה זרה.

היושר דברי אמת אומר שפעם היו משתחווים לעבודה זרה ברחוב, אבל ראו שזה יצר שאי אפשר לעמוד בה, ביטלו את היצר הרע של עבודה זרה, אבל נכון שבחיצוניות ביטלו אותו

אבל בפנימיות זה נמצא, ויש מצוה לשרש אחריה, וכל פעולה שאדם חושב שהוא עושה אותו זהו עבודה זרה, כל פעולה שאדם לא מקשר אותו לפנימיות אלא עושה אותו רק חיצונית הוא עבודה זרה ממש, ועבודת האדם כדי לעקור את עבודה זרה הוא לחיות בכל דבר עם השורש והפנימיות.

וכן בעשיית מצות עשה אדם צריך לדעת שיש שורש לכל דבר, הן אצלו כי רמ"ח איברים הוא נגד רמ"ח מצות עשה, וכן בשמים יש רמ"ח מצות עשה, למדנו בפרי הארץ כשאדם עושה מצוה המצות הם לבד מסדרים הכל אבל אנחנו צריכים לתת מחשבה לכל זה, ומשפע מצות תפילין יתמשך עלי להיות לי חיים ארוכים ושפע קודש, וכן כשאדם לומד או מתפלל העיקר רק להסתכל על האותיות אפילו שאתה לא מכוון שום דבר, הם כבר יעשו את הפעולה שלהם, אבל אנחנו צריכים לתת מחשבה ואמונה לכל זה.

צריכין לעקור כל רשימה רעה בלב. הרשימה שנשאר הוא הכי גרוע, וכמו אדם שעקר עץ אבל השאיר את השרשים שלו מתחת לאדמה, נכון שהעיקר הוא עקר אבל תוך זמן מה הכל יחזור כמו שהיה לפני זה. החדושי הרי"מ אומר לפני החטא אדם שעשה נעשה באותו פעולה היה ג"כ נשמע ולא היו צריכים לעבוד על זה, אבל היום אפילו שאתה עושה נעשה צריכים לעבוד על נשמע.

והאמת, כי לזה צריכין סייעתא דשמיא, ומה הכוונה סייעתא דשמיא, אלא ברגע שאדם עושה את הפעולה ויודע שלא הוא עושה אלא הקב"ה עושה, מנין שהקב"ה מתפלל, אז הוא יעשה לך את המקסימום שהוא יכול, חישב לעשות מצוה ונאנס ולא עשה מעלה עליו הכתוב כאילו עשה, דהיינו חישב לעשות בפשטות לומדים שאדם רצה לעשות מצוה ובסוף הוא לא עשה אותו, אבל השפ"א לומד אדם שעושה מצוה צריך לכוון בעת עשייתו להגיע לשורש של המצווה, ואז אפילו שלא הגיע לשורש ממש מעלה עליו הכתוב כאילו שהגיע עד השורש.

בשפ"א (תרל"ח) איתא: כי כמו שכוח הקדושה ועבודת האדם אין לו שיעור, כמו כן זה לעומת זה עשה וכו'. אדם צריך להתחיל לעשות פעולה מעשית, כל אחד בבית שלו צריך לעשות הן בסור מרע והן בעשה טוב, וגם בעשה טוב יש פנימי וחיצוני, וגם בסור מרע יש פנימי וחיצוני. **וכפי מה שאדם מתחיל לבער הרע שבקרבו נולד לו תמיד מיני התנגדות אל עבודת הבורא באופנים שונים.** וזה לא דבר פשוט, וזה עבודה אין סופית. אבל התורה מבטיחה, אם אתה תעשה פעולה חיצונית של אבד, אז תאבדון תזכה **לאבד לגמרי כל מיני עבודות זרות. אותן האנשים אשר התחילו גם עתה לאבד את היצ"ר, אף כי אינו יכול עתה הכל, יהיו מקוים לעתיד בעזרת הבורא יתברך.** אפילו שאתה לא יכול לגמור אבל אדם צריך לעשות את המקסימום שלו, ואז ע"י אמונה שלך לקל גומר עלי.

א"כ אי אפשר להגיע לפנימיות בלי שעוברים לפני זה את החיצונית, אי אפשר לעקור את השורש בלי לקיים אותו למעשה, אבל אפילו שאתה עושה כל זמן שאדם לא מגיע לפנימיות עוד לא עשה כלום. אותו דבר אדם נכנס לתפילה הוא יכול לגמור אותו אחד שתיים וללכת הלאה, אבל כל תפילה צריך להביא את האדם לקשר בורא, בכל דרכיך דעהו, ולשרש אחריה, וזה גם בטוב וגם ברע, כי אדם בלי הפנימיות לא יכול להגיע לאף מקום, רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות, וכשאדם לומד תורה הוא צריך לדעת להגיע למצב של לשרש אחריה, כי היות שיש לך מידות רעות בלי כוח התורה אתה לא יכול לשרש אחריה, א"כ כל פעולה שאדם עושה תחפש לך את השורש של הדבר.

והאמת, כי לזה צריכין סייעתא דשמיא, כמה שאדם עושה אבל להגיע למצב של לשרש אחריה לזה צריכים שהקב"ה יעזור לך, אבל קודם אבד תעשה אתה את הפעולה הפשוטה של אבד, מישהו שאל אותי שמצא בבית משהו שאסור שיהיה בבית, אמרתי לו לפני

שממשיכים הלאה דבר ראשון אבד זורקים את זה החוצה. יש מקומות שמיד שנכנסים לבית המדרש יש משהו שמשבש את הכלים האסורים ואז יש מצב לדבר לאדם, דהיינו לפני שלא עושים את אבד אי אפשר להמשיך הלאה, אותו דבר לפני שאדם לא עושה סינון על הכלי שלו אי אפשר להגיע למצב של תאבדון, ובשביל להגיע לשורש קודם חייבים לעשות אבד, ואח"כ יהיה מצב של תאבדון, אדם חייב להתחיל והקב"ה יגמור בשבילו את עבודה, אבל אתה חייב להתחיל.

ואפשר לכך נאמר מקודם אבד לשון ציווי, ואחר כך תאבדון, שעל ידי הביטול במעשה ומבקשים לעקור השורש, זוכין לסיוע הקב"ה, חייבים להתחיל במעשה ואח"כ זוכין לסיוע דשמיא, והיא הבטחה שאחר כך תאבדון.

כ"ק אממו"ר זצ"ל היה אומר, שכתוב אצל אדם הראשון ששאל אותו הקב"ה המן העץ אשר צויתך לבלתי אכול ממני אכלת, ענה אדם הראשון האישה אשר נתתי היא נתנה לי מן העץ. הזידיטשובער רבי אמר שזה היה הגליטש הראשון של אדם הראשון, כי אם שואלים אותך עשית את זה כן או לא, אדם חייב לענות שכן, ואם אדם היה עונה כן כל העסק היה משתנה לגמרי, ועד היום אנחנו עסוקים בלתקן את חטא אדם הראשון.

דהיינו אדם צריך להגיע לשורש למה ועל מה, ולא לענות הוא אמר לי ואשתי אמרה לי ואבא שלי אמרה לי, אלא אדם חייב לחיות שזה אני ואז אתה מגיע לשורש של עצמך ואז אפשר לתקן הכל, ועד שלא מגיעים לשם אי אפשר לתקן שום דבר. וזה עבודת האדם בכל דבר להגיע לשורש ולסדר אותו.

ועיקר הפירוש שצריכין לשרש אחריה הוא, כי תכלית הכוונה בכל דבר צריך להיות לענין הנוגע בשורש למעלה, כל אחד יש לו שורשים עד למעלה, אדם בעצמו הוא פרט, והוא מגיע מכלל שהוא עוד יותר למעלה עד אין סוף ב"ה, הקב"ה כשברא את העולם צמצום אחר צמצום לבוש אחרי לבוש עד שברא את העולם שלנו, ונכון מה שאנחנו רואים זה טוב עם רע ביחד, אבל ברגע שאדם מגיע לשורש של הדבר שזה המוחין ומשם לחכמה ומשם עד אין, ושם יתפרדו כל פועלי און, כי שם אין רע כלל, כי כל המושג של טוב ורע הוא ביש ולא באין, וברגע שאדם מגיע לשורש הדבר שם זה כולו אין ושם הכל מתבטל לגמרי.

פגע בדך מנוול זה משכחו לבית המדרש, הכוונה לך לפנימיות של הדבר ואז לא יהיה לך יצר הרע, כי אדם שחי רק חיצוניות לא יעקור אותו, אבל אדם שלומד תורה רק בשביל הידע דהיינו בשביל חיצוניות ולא בשביל פנימיות אז יקרא קריאת שמע, ואם לאו זכיר לו יום המיתה שזה שורש כל דבר שאין לו שום חיות בפני עצמו, אבל הקב"ה רוצה שאתה קרוצי חומר יעשה את הפועלה הפשוטה, איזהו חכם הרואה את הנולד, דהיינו לדעת שכל דבר מגיע מכלל, ושם יתפרדו כל פועלי און.

יש שתי דרכים לקיים מצות, או לסמן וי שעשה את המצווה וללכת הלאה, ויש לו פתק האם למד וכמה למד והאם בירך ברכת המזון וכן הלאה, אבל זה לא התכלית כי אז אדם עוד לא נמצא בשורש הדבר, והעיקר הוא תרי"ג מצות שהם תרי"ג עיטין עצות להגיע להקב"ה, ואמרנו בשם עבודת ישראל שמביא את המגיד ממעזריטש מה דסני עלך לא תעביד לחברך, שהכוונה הוא מה שמפריע לך להגיע להקב"ה אל תתקרב לזה, ואידך פירושא זיל גמור כי העיקר הוא להגיע להקב"ה ולהיות אחד אתו יתברך.

אדם צריך לדעת שכל מצות עשה מחבר אותו להקב"ה וכל מצות עשה הוא מתרחק מזה כי זה מרחיק אותו מהקב"ה, יש רמ"ח מצות עשה ושס"ה מצות לא תעשה שזה באופן כללי, אבל כל אחד שיעשה את החשבון שלו מה מקרב אותו ומה מרחיק אותו, ועכשיו בימי בין הזמנים יש הרבה שאלות כאלו, אם אתה שואל איפה זה כתוב, האמת שזה לא כתוב בשום

מקום, אבל תהיה אמיתי עם עצמך מה מביא אותך לחיבור ומה מרחיק אותך מלהיות אחד עם הקב"ה.

הבית ישראל זצ"ל אמר כלל גדול בחסידות שאין כלל, וגם זה לא כלל. דהיינו צריכים להשתמש עם כלל ולדעת תמיד ללכת בין הטיפות מה מקרב ומה מרחק אותך.

ועיקר הפירוש שצריכין לשרש אחריה הוא, כי תכלית הכוונה בכל דבר צריך להיות לענין הנוגע בשורש למעלה. דהיינו לא מספיק לסמן וי וללכת הלאה, אלא צריכים לראות להגיע לשורש הדבר, ואיך אפשר לדעת האם אדם מקיים מצות רק כדי לצאת ידי חובתו או כדי להגיע להקב"ה, תלוי מה אדם עושה במצב של קדש עצמך במותר לך, אדם שמחפש העיקר רק לצאת, אז אומר לעצמו כבר יצאתי ידי חובתי ומה עוד אתה רוצה ממני, אבל אדם שחי בפנימיות להגיע להקב"ה, אז הוא מקדש את עצמו במותר לך, כי הוא מרגיש שזה מנתק אותו.

הרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע אומר שזה הענין לנסוע לצדיקים, כי לפני חטא אדם הראשון אדם היה עושה מקודם דברים חיצוניות והיה מגיע ממילא גם לפנימיות, דהיינו שהיה עושה נעשה והיה מגיע לנשמע, אבל היום אדם שעושה רק חיצוניות לא חייב להיות שהוא מגיע לפנימיות ג"כ, נשמע נקרא לתת ביטול לצדיקים ועי"י אדם זוכה להגיע לנשמע.

כ"ק אדמו"ר מסקווירא זצ"ל אמר שפעם נסעו לצדיקים כדי לקבל מדרגות גדולות, אבל היום נוסעים כדי להישאר יהודי ולחנך את הילדים בדרך ישראל סבא. וזה נקרא לשרש אחריה, נכון שאפשר להישאר בבית ולא לנסוע, ובפרט עכשיו שקצת קשה להתאסף ביחד, אבל דווקא עכשיו שמנסים לנתק אותנו צריכים לנסות דרכים להתחבר בחזרה, ואז מגיעים לשורש של הדבר.

א"כ כל זמן שאדם עוד לא הגיע לשורש תמיד יצמח לו בדרך עוד מכשולים, וברגע שיגיע לשורש הדבר זה יגמר לגמרי. **כי אין הכוונה כדי לתקן עצמו לעלות למדרגה**, נכון שאתה רוצה לא רק לצאת ידי חובתך אלא גם לעלות לדרגה עוד יותר, אבל אז אתה שוב ניתקת את עצמך מלהגיע לשורש של הדבר, כי כל פרט צריך להגיע לכלל. אחד שחי כלל אז כל פעולה שעושה שייך לכולם, והוא מחפש בכל דבר לתקן הכל, כי כל מה שעושה שייך לכולם ולכל העולמות, ישראל ערבים זה לזה, כי עשה מצוה אחת הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, דהיינו א"כ אדם צריך ללכת עד לשורש לא רק בשביל השלימות שלו ולא רק בשביל השלימות של הכלל אלא בשביל השלימות של כל העולם כולו.

יש את המשל הידוע אחד שנסע באנייה, ובאמצע הדרך התחיל לעשות חור בחדר שלו, ולאט לאט התחיל להיכנס מים לתוך הספינה, כולם התחילו לצעוק עליו, אבל הוא בשלו שעושה רק בחדר שלו ואין לו עם אף אחד שום דבר, אבל האמת הוא נכון שזה רק החדר שלך אבל בזה אתה מכניס את כולם לסכנה. דהיינו אדם חייב לקחת על עצמו אחריות שהוא לא דבר נפרד מכולם אלא הוא משפיע על כולם.

השפ"א אומר שקרח רצה להיות כהן גדול, אבל האמת הוא שכל פעם צריכים לחשוב האם זה על חשבון כולם או לא, ואז עדיף לוותר מלהתנתק מהכלל, והדרך לדעת האם אני בכיוון טוב או לא, אם אתה מרגיש שבדרך שלך אתה מתנתק מכולם אז אתה בכיוון הרע ולא בטוב.

כי אין הכוונה כדי לתקן עצמו לעלות למדרגה, כי אז אתה הולך בכיוון שלך ולא אכפת לך בעצם שאתה דורך בדרך על כולם. כתוב באור החיים הק' שהקב"ה אמר לאברהם אבינו לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך, וכתוב שלוש ג"כ הלך אחרי

אברהם, לכאורה הרי אברהם היה יכול להגיד ללוט מיד בהתחלה בבקשה תעזוב אותי ולך לדרכך, ולמה אתה צריך להפריע לי להתקדם בעבודת השם יתברך?

אלא אברהם לא אמר כן פן יכלימהו, אם זה נוגע למצב של לפגוע בשני אני מוכן לוותר על הכל, כי השלימות שלי הוא אחדות ולא ההיפוך, א"כ כל פעם שאני מרגיש שאני מתנתק מהשורש אז לא רק שזה לא יעלה אותי אלא שהרע עוד יצמח לי במשך הזמן.

רק כדי לבער שורש הרע, ואיך אפשר לעשותו, רק ע"י שאנחנו באחדות עם כולם, **ולתקן שורש הטוב**, כמאמר **שצדיקים מקיימין העולם כו'**, **וזה שאמר שצריך לשרש אחריה**. במשנה מסכת אבות כתוב: בעשרה מאמרות נברא העולם, ומה תלמוד לומר, והלא במאמר אחד יכול להיבראות, אלא להיפרע מן הרשעים, שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות, ולתן שכר טוב לצדיקים, שמקיימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות.

הצדיקים לא רק שעושים לעצמם אלא לכל העולם כולו, וזה ע"י שאתה חי שאתה צריך להגיע לשורש הדבר, אז אתה מסכים להפקיר את עצמך לגמרי העיקר להגיע לשם, ואפילו שלפעמים זה על חשבון שלנו, ואני הייתי יכול בזמן הזה לגמור את כל השי"ס, והעיקר לבוא לחבורות וכמו שהבעש"ט הק' אמר אפילו שיושבים וצוחקים על כל העולם אבל העיקר שיושבים ביחד, וזה נותן כוח לשרש אחריה, וזה רק ע"י הכנעה ואחדות מקבלים כוח לשרש אחריה.

והוא בעזר הבורא ברוך הוא וברוך שמו, אתה לא יכול לבד ואתה צריך שהקב"ה ייתן לך את זה, וברגע שאתה מתחבר לשורש הדבר הקב"ה נותן לך, **כמו שאיתא מחה תמחה, אתם מלמטה ואני מלמעלה כו'**. אבל לא רק בחיצוניות אלא גם בפנימיות עד השורש, ואז ומשם יתפרדו כל פועלי און, אדם שחושב על אמונה וחושב על תשובה אומר הפרי הארץ מיד הקב"ה עושה שתהיה כתינוק שנולד דמי, אבל אתה צריך את ההתבוננות שאתה חלק מעולם שלם.

וזה שכתוב אבד תאבדון, כנ"ל. לא רק אבד אלא אדם צריך לעשות כזה אבד שתגיע בסופו של דבר לתאבדון, ולדעת שהקב"ה עושה לך כל דבר, וברגע שאומרים לשם יחוד וכו' בשם כל ישראל אז מגיעים לשורש הדבר ואז נעשה כל הפעולות הנ"ל.

שיעור ב'

יום ב' כ' אב

איתא **בשפ"א** (תרנ"ו) **את הברכה אשר תשמעו**. בפשטות זה נראה מהפסוק אם אדם עושה מה שצריכים לעשות מקבל ברכה, ואם ח"ו לא עושים מקבלים קללה. אבל האמת הוא הפוך שיש מקומות שהקב"ה ברא אותם ששם מאוד קשה לשמוע שיש שם הקב"ה, א"כ רק ע"י הכאב אז אפשר להגיע ולשמוע אותו גם שם, א"כ קללה הכוונה שבעצם זה ברכה כי היות שיש מקומות שאי אפשר להגיע להקב"ה ולשמוע אותו רק ע"י כאב.

אבל המצב אם זה קללה או ברכה תלוי באדם עצמו, אדם שרוצה לשמוע את הקב"ה בכל מקום אז גם הקללה יהיה בשבילו ברכה, אדם שלא רוצה לשמוע את הקב"ה אז גם הברכה יהיה בשבילו קללה, ואז אין אני והוא יכולין לדור במדור אחד. א"כ אדם שחי עם הקב"ה א"כ איזה מצב שלא יהיה עליו תמיד יהיה בשבילו ברכה, אבל אדם שלא חי עם הקב"ה אז כל דבר יהיה בשבילך קללה וגם הברכה יהיה קללה. אדם שלא חי עם הקב"ה לא רוצה לשמוע מוסר, משא"כ אדם שחי עם הקב"ה אוהב מוסר.

דהיינו אדם ששומע את הקב"ה אז אפילו מה שלא מסתדר לו הוא ברכה, כי הקב"ה נותן לך את המצב הלא נעים הזה כדי לשמוע אותו, משא"כ אדם שלא שומע את הקב"ה בכל דבר אז גם הברכה יהיה קללה, כי בסופו של דבר הוא מגיע למצב של כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, ואז אין אני והוא יכולין לדור במדור אחד.

השמיעה היא כלי מחזיק ברכה. אם תשמע יש שם ברכה ואם לא תשמע יש שם קללה. **דאיתא חרשו נותן לו דמי כולו**. לכאורה למה דמי כולו הלא אני הזקתי לו רק השמיעה ולא יותר מזה, אלא **אם כן השמיעה היא שלימות האדם**. אדם שלא שומע הוא כבר לא אדם, כוח של אדם היא השמיעה, ואם הוא לא שומע חסר לו בשלימות האדם.

והענין הוא, כי עולם הזה אינו בשלימות. בשפ"א (ויקהל) איתא: **דאיתא שהקב"ה הניח מלברוא גופים להרוחות בבין השמשות של שבת**. והלא גלוי וידוע לפניו ב"ה שיערב השמש בינתיים. ולמה התחיל לברוא חלק ולא המשך, האם הוא לא ידע שעוד מעט יערב שמש ויתחיל שבת קודש? אלא **אמנם כך היה רצונו יתברך שלא להיות נשלם העוה"ז בשלימות**. וכמ"ש המהר"ל ז"ל **שעולם הזה הוא בחיסרון השלימות**. ואיך ממשיכים ומשלימים אותו, וההשלמה ע"י המשכת כוח הבורא ע"י תורה ומצות. למה נקרא ישראל שולמית, אלא כל דבר שאדם עושה תמיד יהיה חסר משהו, יש כאלו חכמים שמחכים בפניה לאנשים ואומרים אתה רואה ידעתי שזה יקרה, אבל איך ידעת, הלא אין שלימות בעולם, האם זה נקרא חכם, חכם נקרא אחד ששומע מזה שלא הולך שיש שם הקב"ה, ידעתי שזה יקרה ידעתי שלא נגיע בזמן, אבל האמת הוא אם אתה הייתי צריך להגיע בזמן הייתי מגיע, הקב"ה ברא את העולם בחיסרון, ולהגיע בזמן או לא להגיע בזמן זה רק כדי לשמוע שזה הקב"ה, א"כ מלך שהשלום שלו בני ישראל משלימים את הקב"ה, **וזה ענין צדיקים מקיימין העולם**.

{נחזור לשפ"א שהתחלנו}. **והענין הוא, כי עולם הזה אינו בשלימות, והאדם שהוא תכלית הבריאה הוא נברא רק לשמוע דבר ד'.** תכלית כל הבריאה הוא האדם, והוא צריך לשמוע דבר ד', **וזה השלימות שלו**, אדם שלא שומע כלום חוץ מזה שכל דבר זה הקב"ה זה נקרא שלימות, עכשיו בזמן שיש מגיפה בעולם יש אנשים שמאוד אוהבים חרדות ופחדים אז הם מסודרים עכשיו, או שיש אנשים שחיים בשלילי כל השנה אז עכשיו עסוקים למי יש אץ המחלה ולמי לא, או שיש אנשים שעסוקים בכסף כל הזמן, אבל ר' אשר אמר שאין זמן יותר

מתאים מעכשיו לשמוע את האפסיות שלך ולשמוע שבלי הקב"ה אי אפשר, עכשיו זה לא הזמן להיות עסוק בשטויות, אלא צריכים להיות עסוק בכמה הקב"ה עוזר לכל אחד, יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, ואלמלא הקב"ה עזרו לו אינו יכול לו, ודווקא מזה שהקב"ה עושה לך חוסר בהירות מזה אפשר להגיע ולהבין שיש הקב"ה בעולם.

זהה השלימות שלו שהוא כלי מוכן לכבודו יתברך שמו, הרה"ק מוויטעבסק זי"ע היה בהתחלה בצפת, אבל היה לו אז הרבה רדיפות, אח"כ עבר לטבריה. ושאלו אותו למה עבר? וענה שבצפת היה לי כזה בת קול חזק של שובו בנים שובבים ומרוב חזק הייתי צריך לברוח, ואילו בטבריה אני לא שומע אותו כ"כ חזק וממילא נסעתי לשם.

מסופר על הרה"ק אהבת שלום זי"ע כשנפרד מרבו הרה"ק רבי זאב מטשארניאוסטרא זי"ע שאל אותו מה אתה צריך ממני, וענה אני רוצה לראות את הרבי כל יום, והסכים רבו לכך, ואכן כל יום היה אהבת שלום מוציא את ראשו החוצה וראה רבו הקדוש. יום אחד אמר שאני לא ראיתי אותו היום, כנראה שנסתלק לעולם העליון.

מסופר על הרבי רבי פישל שטויבער ז"ל שהיה חסיד של הרה"ק האמרי יוסף זי"ע, והיה לו מנהג בכל ליל שבת אחרי התפילה להגיד גיט שבת רבי ואפילו שהיה רחוק מאוד מספינקא, וכן היה לו מנהג לכוון בערך מתי האמרי יוסף עושה קידוש והיה עונה ברוך הוא וברך שמו, ואמן. וכל העיר צחק ולא ידעו מה לעשות אתו, ושלחו אליו שליח חשוב, ושאל אותו לפרש מעשיו, וענה החסיד הנ"ל אני לא יודע מה אתם רוצים ממני אני שומע את הרבי עושה קידוש.

דהיינו יש מצב שאנשים שומעים דברים שהשני לא שומע אותם. מספרים שהיו צדיקים שהיו שומעים דברים שאף אחד לא שמע אותם רק הם. וכן מצאנו בספרים לשון ליבי אומר לי. האור החיים הק' אומר על ורבקה שומעת, כי יצחק אבינו רצה לתת את הברכות לעשיו, אבל ידע אם רבקה תיידע מזה היא תרצה להביא את הברכות ליעקב, ואז החליט יצחק לדבר לעשיו בשקט מאוד כדי שרבקה לא תשמע מה שהם מדברים. אבל בכל אופן ורבקה שומעת היא שמעה מה שמדברים, והחליטה אם אני שמעתי מה שהם אומרים כנראה שזה משמים ויעקב חייב לקבל את הברכות ולא עשיו.

הייתי הולך לשאול שאלות אחרי החתונה מהרב משה הלברשטם זצ"ל, ולפעמים באמצע השאלה היה אומר א מינוט א מינוט, ואחרי כמה דקות היה עונה על השאלה. החובת הלבבות אומר וכאשר יתמיד על זה, וכאשר יחשוב האדם על הדבר הזה תמיד, ויעשה לעצמו חשבון הנפש עליו בכל עת, אז הבורא ימצא אתו בפנימיותו, והוא יראה את הבורא יתברך בעין שכלו, ויפחד ממנו תמיד, וירומם אותו, ויתבונן במעשיו ויחקור את פעליו בהנהגת ברואיו, המעידים על גדולתו ורוממותו וחכמתו ויכלתו.

וכאשר הוא יעשה זאת תמיד, הבורא יסיר ממנו את העצבות ואת הפחד שיש לו פן יכשל בעבירה, והוא יודע שהקב"ה שומר עליו כל הזמן, ויפתח לו את שערי ידיעתו, ויגלה לו את סודות חכמתו, וישים את עיניו על הדרכתו ועל הנהגתו, ולא יעזוב אותו לנפשו שינהיג את עניינו בעצמו ביכלתו החלשה, כמו שנאמר במזמור ד' רועי לא אחסר מהתחלת המזמור עד סופו, ויעמוד במדרגה העליונה ביותר של מדרגות החסידים, ובמעלה הגבוהה ביותר של מעלות הצדיקים, ויראה בלי עין, וישמע בלי אוזן, וידבר בלי לשון, וירגיש בדברים בלי חושים, ויציר אותם לעצמו בלי להזקק לדגמאות והוכחות, והיה לו מצב לראות את הקב"ה בכל פרט ופרט.

היה יהודי ר' יוסף וואלטוד זצ"ל שהיה חסיד מהרה"ק הוסיאטין זצ"ל, והיו ביחד בציון של האור החיים לפעול ישועה שהגרמניים לא יכנסו לארץ ישראל, והתפלל הרה"ק הנ"ל, ואמר שכן הוא לא יכנס. שאל אותו הרה"ק רבי שלמוקה מזוועל זצ"ל מאיפה הוא לוקח כזה דבר,

ענה הרה"ק הנ"ל האם לא ראית את השם הוי"ה על הציון של האור החיים הק'. הצדיקים האלו ראו משהו אחר ממה שאנחנו רואים.

מסופר שפעם אחד נפגשו הרה"ק מהוסיאטין זי"ע עם הרה"ק רבי שלומקה מזוועיל זי"ע והסתכלו אחד על השני רבע שעה ולא דיברו ביניהם כלום. וכן מספרים שלוית הרה"ק מברסק זי"ע נפגשו החזון איש והטשיבינער רב, והסתכלו אחד עם השני כל הזמן אבל לא דיברו כלום. וזה השלימות האדם שהם שומעים הקב"ה בכל דבר, ואפילו שלא רואים את זה ולא שומעים את זה ולא מרגישים את זה.

א"כ העיקר הוא לשמוע דבר ד'. בחוץ יש הרבה רעש וכל הזמן מושכים את המוח שלנו לכל מיני מקומות אסורים, אבל השלימות שלו שהוא כלי מוכן לכבודו יתברך שמו. כל העולם הקב"ה ברא אותו לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, הקב"ה ברא את העולם בשביל כבודו מלא עולם איה מקום כבודו, ושמע ישראל ד' אלקינו ד' אחד.

רק השאלה מה אדם רוצה לראות, אם הוא רוצה לראות את הקב"ה הוא יראה אותו, ואם הוא רוצה לראות פחדים הוא יראה אותו, **וכפי הכנה שלו לשמוע מצות הבורא, זה השלימות, ובה זוכה לקבל הברכות.** ברגע שאדם שומע את הקב"ה הוא יראה ברכות בכל דבר, גם במה שהולך לך וגם במה שלא הולך לך, ולא יהיה מצב שאין שם ברכה. וזה עבודת האדם לראות בכל דבר את הקב"ה.

ומתי שאפשר להגיע לזה, רק בשבת, כי בששת ימי המעשה אז בכו מים התחתונים שגם הם רוצים להיות קרוב אל הקב"ה, ואז קצת קשה לראות את הקב"ה. **ולכן בשבת כתיב בו ויברך כו' יום השביעי, כי בכל מעשה בראשית היה איזה בריאה** רק שלא היה בשלימות. השפ"א אומר בפרשת בראשית, מה היה העולם חסר מנוחה, והכוונה הוא על מי מנוחות ינהלני, כל זמן שהוא לא חי עם הקב"ה אין לו שום מנוחה, דרכיך דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום, כל זמן שלא היה שבת לא היה מנוחה, כי אז היה התורה ועל ידי גילוי התורה הקדושה אפשר להגיע לשמוע את הקב"ה בכל דבר.

וכשנגמר כל הבריאה אז האדם מוכן לקבל מצות ד', וזה השבת. השפ"א אומר (בפרשת תולדות תרל"ד) שהקב"ה ברא את הבארות, ומה זה בארות, אלא כל מה שהקב"ה ברא בעולם הוא אמת ושקר, ומהשקר יוצא עצבות ועצלות ויאוש, יצחק אבינו חפר כדי למצוא את הקב"ה בכל מקום בעולם, **ואמר מו"ז ז"ל על ענין הבארות שחפרו האבות שיש בכל מקום נקודה גנוזה מהש"י. רק שצריכין להסיר החיצוניות לגלות נקודה הפנימיות שנקרא באר מים חיים. ובימות החול נקרא עשק שטנה, בכל ימות השבוע יש לך בלבולים וחרב, ובשבת רחובות. וכתוב שמוע תשמעו בקולי ר"ת שבת. ובשבת שבני ישראל מעידין כי להש"ת הארץ ומלואה. מתעורר קול השי"ת. ובנקל להאדם לשמוע בשבת קודש. בשבת אפשר לשמוע את הקב"ה יותר מכל ימות השבוע.**

מסופר על המגיד ממעזריטש זי"ע שביקש מהרבי מלובלין זי"ע שיפסיק להגיד שיר השירים בערב שבת, כי זה מפריע לו לישון בערב שבת. דהיינו הם שמעו משהו אחר לגמרי. אומרים חסיד שאומר הייתי שם אז באמת הוא לא היה שם רק שמע, ואם הוא אומר ששמע אז האמת הוא שאפילו לא שמע מה שהיה שם.

{נחזור לשפ"א שהתחלנו}. **וכן נאמר היום אם בקולו תשמעו, היינו שבת שנקרא היום, ולכן כל המלאכות בו בטלים,** באמצע השבוע כל פעולה שאדם עושה הוא לא בשלימות ואתה לא יודע האם זה יצא טוב או לא, והאם אני יצליח או לא, ואז אתה חייב להגיע להקב"ה, כי בלי זה החיסרון אדם לא יראה את החסרונות שלו, אבל בשבת לא צריכים לעשות מלאכה ואז

להגיע להקב"ה כי שבת הוא לאו יומא דגופא אלא יומא דנשמתא, א"כ שבת לא צריכים לראות חסרונות כי זה עצמו הקב"ה, ולכן כל המלאכות בו בטלים.

ושבת יעשה כולו תורה. התנא דבי אליהו אומר ששבת חייב להיות כולו תורה, ואסור לחשוב מחשבות של חול, ודיבורים של חול, ולעשות מעשה של חול. וצריכים להתחיל את השבת מוקדם ולא מאוחר. **והתורה ניתנה בשבת, שהוא היום שמוכן האדם לשמוע ולקבל דברי תורה, לכן בו הברכה.** למה הקב"ה נתן את התורה דווקא בשבת, אלא רק בשבת אדם יכול להגיע לשמוע את התורה, כי באמצע השבוע אי אפשר להגיע לזה.

איתא בזוהר הק' רבי יצחק אמר, כתיב ויברך אלקים את יום השביעי, כיון דלא משתכח ביה מזוני מה ברכתא אשתכח היה, אלא הכי תאנא, כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין, הכל נמצא ביום השביעי. ותאנא אמאי לא אשתכח מנא ביומא שביעאה, משום דהוא יומא מתברכאן מיניה כל שיתא יומין עלאין. על ידי השבת מקבלים את הקב"ה לכל השבוע, וכל חד וחד יהיב מזוניה לתתא כל חד ביומיו.

א"כ לא רק את הברכות שומעים אלא גם הקלות הוא בכוח התורה, כמו שר' אשר היה אומר בעל כרחך אתה חי, יש דברים שאי אפשר לשמוע שם את הקב"ה רק אם מכריחים אותך, א"כ גם הקלה יהיה ברכה, דהיינו הקב"ה יעזור לך ע"י הכאב שתוכל לשמוע בכל דבר את הקב"ה. אבל אם לא תשמעו אז גם הברכה יהיה ח"ו קללה.

וקודם החטא, שהקדימו בני ישראל נעשה לנשמע, היו מוכנים לקבל הברכה גם בבחינת המעשה. המדרש אומר שברתם נעשה, עשיתם לפני עגל, הזהרו בנשמע. דהיינו לפני חטא העגל אפילו שאדם היה רק במעשה אבל כבר היו גם בנשמע ממילא, המכתב מאליהו אומר ששמואל אמר שאני חומץ ליד אבי, דהיינו אבא שלי היה יכול להסתובב בשדות פעמיים ביום והיה חי עם הקב"ה וידע שהוא לא עושה שום דבר רק הקב"ה עשה כל דבר, ואני מיד ישכח שזה הקב"ה. א"כ אפילו שעשו דברים שמעו מיד שזה הקב"ה.

ועתה הכל רק בכוח השמיעה. אבל עכשיו אפילו שנעשה אין לנו את השמיעה יש לנו וזה לא הולך, וזה איפה שאדם רק יילך יש לו עבודה לשמוע שכל דבר זה השגחה פרטית, אם לפעמים קורה לאדם איזה השגחה פרטית יש לו עבודה לחזור על זה ולשנן אותו.

היינו אצל ר' אשר ותמיד היה לו איזה סיפור שהיה חוזר על זה הרבה פעמים, עד שהגיעו אליו עוד סיפור, דהיינו עבודת האדם הוא לחזור על השגחה פרטית שקורה אצלו כמה שיותר פעמים וככה הוא חי באמונה.

לכן כתיב אשר תשמעו. מתי זה ברכה, ברגע שאדם חי עם הקב"ה זה לבד הברכה.

קודש

ראה

שיחות